

Прийменко І.І.

магістр;

Щетініна Т.О.

кандидат історичних наук, доцент,

Полтавський державний аграрний університет

МУНІЦИПАЛЬНА ВАРТА: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Одним із важливих завдань, які постали перед територіальними громадами в Україні, є забезпечення публічної безпеки мешканців населених пунктів. Вирішити відповідні питання виключно силами правоохоронних органів, як в центрі, так і в регіонах, виявилось надзвичайно складною задачею. Тому її реалізацію відразу пов'язали з появою нових підходів до вирішення цього надскладного завдання, з використанням зарубіжного досвіду у цій царині. Зазначимо, що складність вирішення завдань, пов'язаних із публічною безпекою, полягає у фінансово-економічних та організаційних питаннях, які потрібно скоординувати та вирішити керівництву територіальної громади. Тобто йдеться про фінансування органами місцевого самоврядування діяльності правоохоронних структур, які будуть створені, та забезпечення цим структурам умов для виконання завдань із забезпечення публічної безпеки.

У даному контексті варто нагадати, що протягом останніх років на науковому, суспільному та законодавчому рівнях ведеться активна дискусія щодо формування основних правових засад діяльності муніципальної поліції та інституту «шерифів». У зв'язку з цим відпрацьовуються механізми та правові норми щодо можливості надання органам місцевого самоврядування права створювати місцеві органи муніципальної варти, які не дублюватимуть функції поліції. Однак створювати такі громадські формування є сенс, якщо вони будуть мати механізми забезпечення функції охорони правопорядку та підтримання публічної безпеки в окремих нанесених пунктах. Представники правоохоронних органів держави, на думку Я. В. Мельника, перевагою створення такої «муніципальної варти» вбачають те, що вона суттєво зможе розвантажити саму Національну поліцію від виконання «дріб'язкових функцій» [1, с. 161].

На рівні законотворчої роботи парламенту для вирішення цих завдань проведено проектну діяльність, у рамках якої парламентарі обговорювали питання створення муніципальної варти або інших споріднених структур

та намагалися юридично закріпити конкретний перелік завдань щодо їх функціонування. Це в свою чергу мало впливати на створення самої моделі функціонування в системі місцевого самоврядування муніципальних правоохоронних формувань, а також на особливості взаємодії таких муніципальних сил з територіальними підрозділами органів МВС, органами публічного управління, громадськістю.

Відразу декілька законопроектів з'являються в Україні, але жоден з них і до тепер не набув сили закону. Так, у червні 2014 року до Верховної Ради було подано (внесено народним депутатом М. Катеринчуком) проект закону «Про муніципальну поліцію» [2]. Ще майже через рік, у травні 2015 року, не чекаючи вирішення долі попереднього законопроекту, до парламенту внесено проект закону «Про муніципальну варту». У групу ініціаторів цього законопроекту увійшли відомі українські політичні діячі, а саме: Володимир Гройсман, Олег Ляшко, Андрій Кожем'якін, Юрій Луценко, Юлія Тимошенко та ряд інших [3].

Питання про спроби законодавчо закріпити правовий статус муніципальних структур із забезпечення публічної безпеки, зауважимо, що воно залишається і до тепер відкритим. Проект закону «Про муніципальну варту» після неодноразового доопрацювання було відкликано у серпні 2019 року і знято з розгляду.

Тим не менше у територіальних громадах, особливо в містах, в обласних та районних центрах, вже активно розгорнута робота із створення муніципальної варти. Муніципальна варта, відповідно до законопроекту, – «це виконавчий орган у системі місцевого самоврядування, який створюється з метою забезпечення на території, що перебуває під юрисдикцією відповідної ради, охорони громадського порядку, законності, прав, свобод і законних інтересів громадян та утримується за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету» [3]. На практиці робота муніципальної варти (така назва набула найбільшого розповсюдження) реалізується у відповідності до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» [4]. Створені органами місцевого самоврядування муніципальні варти діють в організаційно-правовій формі комунальних підприємств. Типовими є також ті повноваження, які вони покликані виконувати для забезпечення публічної безпеки в громадах: це забезпечення виконання окремих адміністративних стягнень; охорона громадського порядку, профілактика правопорушень; охорона комунальних об'єктів; сприяння МВС України, іншим правоохоронним органам у їх діяльності на території юрисдикції ради.

Список використаних джерел:

1. Мельник Я. В. Механізми децентралізації та взаємодії органів виконавчої влади у сфері охорони правопорядку : дис. ... д-ра філософії : 281 «Публічне управління та адміністрування» / НАДУ при Президентові України. Київ, 2021. 240 с.
2. Про муніципальну поліцію : проєкт Закону від 10.07.2014 року № 4276 а. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JG3AS68A?an=3> (дата звернення: 01.12.2021).
3. Про муніципальну варту : проєкт Закону від 18.05.2015 року № 2890. *Верховна Рада України : офіційний веб-портал*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55192 (дата звернення: 01.12.2021).
4. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06.2000 року № 1835-III (діє в редакції від 03.07.2020 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text> (дата звернення: 01.12.2021).